

Slovenski Gospodar.

List ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 2 gld. 60 kr., za pol leta 1 gld. 30 kr., za četrť leta 65 kr. — Naročnina se pošilja upravitelstvu v tiskarni sv. Cirila, koroške ulice št. 5. — Določniki tiskovnega društva dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezni listi dobó se v tiskarni in pri g. Novak-u na velikem trgu po 5 kr. Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za oglasila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, po 3 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Pred prvim vseslovenskim shodom.

Prisrčno pozdravljeni bodite, slovenski možje, ki se zberete v resen posvet, kaj nam storiti, da pred silnimi sovražniki obranimo svojo zemljo, svoj jezik, svoje življenje. Nevarnost je priklopela do vrha in zato se spajamo vsi Slovenci, kolikor nas je od severa do juga in od vzhoda do zahoda, združeni z dragimi nam sotrpčimi brati, isterskimi Hrvati, kakor v jedno dušo, ter iz nje globine kličemo: »Mili Bog! Razsveti nam um v prevažnem trenutku in dodeli ukrepom našim svoj blagoslov! Z neumornim delom hočemo odslej kazati, da smo vredni življenja, ki si nam ga pustil; le zanesi nam!«

Če kdo vidi, da ljubi mu brat stoji pred dejanjem, ki mu odloči ali življenje ali smrt, bode gotovo še zadnje trenutke porabil, da ga opozori na skrite nevarnosti, ki bi ga utegnile pahniti v pogubo, da mu svetuje to in ono, kar mu more pomoči. Tako se tudi »Slov. Gospodar« ne more odreči, da izpregovori v zadnjih trenutkih pred prvim vseslovenskim shodom par besedic, ki mu leže na srcu.

Z izjavo zahtev državnozbornske večine počela se je nam avstrijskim Slovanom zlasti nam Slovencem v zgodovini nova doba. Doslej smo pobirali drobtinice, ki so razkošnim Nemcem padale raz obilno obloženo mizo. Z napomnjeno izjavo pa smo vladi oziroma doslej vladajočim Nemcem na glas rekli: »Odslej hočemo tudi mi pri mizi sedeti ter uživati to, kar uživate vi; to se pravi: zahtevamo enakopravnost vseh avstrijskih narodov itd.« V tem hipu, ko smo to na kratko izrekli, bili bi morali tudi že določno vedeti, kako si to dejansko in v podrobnem mislimo. Tako uči politični katekizem. Čehi natanko znajo, kaj hočejo. Če prašaš danes zadnjega češkega pastirja: »Kaj hočejo vaši možje?« odgovoril ti bo čvrsto: »Kralja češkega videti kronanega«. Če pa prašamo deset naših slovenskih prvakov: »Kaj hočete vi? Kako si mislite enakopravnost na Slovenskem izvršeno itd.?« bodo s pleči zmigavali, ugibali sem ter tja, in vsak bo govoril drugače! To je nedostatek, in popraviti ga, sklical se je vseslovenski in istrsko-hrvaški shod, ki torej ima to svrho, da se zjedini, kolikor se tiče nas, v podrobnostih tega, kar je v izjavi državnozbornske večine izrečeno splošno. Vseslovenski shod potemtakem ni mesto za to, da bi se pulili na pr. za kako paralelko ali zakakega nadzornika, to opravijo že gg. poslanci med seboj, kadar je treba; slišati imamo narodni evangelij, po kojem nam je temeljito preustrojiti vse. »Zora puca, bit će dana«.

Program vseslovenskemu shodu je bil zadnje dni razglašen; sodrži le jeden predmet, in ta je narodno

prašanje. Prav tako; bali smo se namreč, da se denejo zraven njega tudi druge stvari v vspored, ker so naši časopisi izražali razne želje. Toda pomisliti nam je, in to rečemo za ta slučaj, če bi še kdo nameraval dnevni red razširiti, 1. da je narodno prašanje ta hip najnujnejše; 2. da se ono celo veliko prašanje, kojega je naše narodno le del, ne da rešiti na krat, marveč del za delom, in da nam je pri tem postopati metodično, če hočemo sploh kaj doseči; 3. da se narodno prašanje da za-se obravnavati; 4. da je čas, ki nam je dan v pretresovanje, le jako kratek, traja le par uric, narodno prašanje pa samo ob sebi zelo obširno; 5. da ta vseslovenski shod, če Bog da, ne bo zadnji; 6. da se narodu na krat sme podati le malo, sicer se zmede; in 7. da so naši časopisi, ki prihajajo v ljudstvo, k večjemu le tedniki ter imajo z jedno idejo dovolj, da jo v kratkem času popularizujejo.

Sicer o tem menda ne bo prepira. Pač pa bo na shodu nastalo dvoje vprašanj. Prvo: S čim si osigurimo lepo narodno prihodnost in drugo: Kakšna ima biti naša taktika, da cilj dosežemo. Z ozirom na prvo vprašanje izrekel je »Slov. Gospodar« v splošnem že parkrat svoje prepričanje, da imamo zahtevati namestnijske oziroma deželnovladne oddelke, kjer smo v manjšini, slovenske šole, slovensko sodišče druge instance in pri vseh uradih slovenski poslovni jezik; sploh pa se ima med našimi mejami dosedanji vladni sistem do dobra izpremeniti. Pri shodu se imajo te zahteve seveda podrobno izreči. Mi smo narod, in veljajo torej človeške pravice tudi za nas, mi smo avstrijski državljani in v avstrijski državi vevljen faktor, in nam gre torej tudi, da uživamo kot taki pravice, pa ne, da le nosimo bremena, kakor doslej!

Če v svojih zahtevah že stavimo kaj na prvo mesto, naj je to šola, kajti šola je narodnemu razvoju temelj; dokler tega ne spoznamo, kažemo, da politično še nismo zreli, in naša kulturno mnogo starejša in politično premetena sovražnika nas resno ne bodeta jemala v poštev. Pogajanja, ki so se zadnje dni vršila med vlado in državnozbornsko večino, nas nimajo motiti; narod mora imeti svoje idejale, od katerih ne sme odstopiti v kljub vsem vladnim kovarstvom.

Nadalje morajo zakoni, ki nam izrekajo narodne pravice, imeti trdna tla, to se pravi, narodne meje morajo biti natanko določene; mi moramo vedeti, kako daleč sega naš dom in koliko nas je. Nazadnje bo še treba premisliti, kako se naj skrbi za narodne manjšine na naši zemlji, kjer se take v resnici nahajajo. Tako bo naš cilj jasn, in jasnost je cilju prvi pogoj, da se narod zanj ogreva. Izraževala pa bo se v njem tudi skupnost interesov slovenskih Štajarcev, Korošcev, Kranjcev, Primorcev in isterskih Hrvatov, in sicer v

naši dobi prvokrat, in ne dvomimo, da bo že ta moment sam za naš narod velikega učinka. Odslej naprej ne bomo se več čutili Kranjce, Korošce itd., ampak jedna velika družina smo, tistega rodu, tiste krvi, med seboj bratje in sestre, imajoči jeden dom, bivajoči pod jedno streho, pod katero smo gospodarji mi in nikdo drug.

Drugo vprašanje je taktično. Nimamo v mislih, kako bi naj naši gg. poslanci nasproti vladi postopali; to prepuščamo njim, ki so našega zaupanja vredni. Samo toliko naj rečemo: »Previdno, a energično! Šlevili smo dosti dolgo; zadnji čas je, da nastopimo dobo odločnega, krepkega, moškega dejanja! Z mehko pohlevnostjo tudi velik narod ne doseže nič, kamo li majhen.« Marveč pred očmi nam je, kako naj se postopa, oziroma kaj naj se na vseslovenskem shodu ukrene, da bodo zahteve, katere se bodo tam določile, postale narodova last in zahteve narodove, ne le poslancev oziroma vodij. Poslanci imajo biti le legat, kakor smo že jedenkrat rekli, skoz katerega narod kliče gor do vladne mize, do cesarskega prestola ter javlja svoje potrebe.

In zatorej smatramo vseslovenski shod le za prvi čin onega velikega dejanja, ki nas naj privede do cilja. Ali vseslovenski shod bi svoje naloge ne rešil dobro, ako bi se zadovoljil s tem, da cilj formulira in postavi pred narod. Vseslovenski shod bo moral poiskati sredstev, da v masi vzbudi za cilj zanimanje. V tem pogledu se nam zdi potrebno, da vseslovenski shod auktoritativno izreče, da imajo vsi naši časniki sklenjene rezolucije popularizovati, spraviti med ljudstvo, da jih to popolnoma razume, da uvidi, kolike koristi bi bilo, ako bi se uresničile, skratka da za nje vzbudi in neti zanimanje, in to tako dolgo, dokler nismo pri cilju. To je jedno sredstvo.

Drugo je knjižica, poljudno in vneto pisana brošurica, ki bi se naj spravila v zadnjo kočo; seveda bi se morala razdajati zastoni. In tretje ljudski shodi. Če hočemo narod pridobiti, nam je iti med njega. Ali bi na pr. na Primorskem imeli te lepe uspehe, katere tam imamo, ako bi tamošnji vrli vodje ne bili vsako nedeljo in praznik na kmetih? Beseda, ki se govori, zaleže vendar največ. Nam mora biti tak posel le največja slast, ker je treba govoriti le resnico, živo, sveto resnico brez himbe, brez strahu.

H koncu imamo še prošnjo in sicer do onih gospodov, ki bodo pri shodu govorili o naših razmerah. Program vseslovenskemu shodu je dolg, čas kratek, glavna točka pa vendar sklepanje rezolucij. Tukaj bo treba največje previdnosti. Če zavozimo, zavozili smo bržčas za vselej. Zato pa prosimo gospode poročevalce, naj so kratki, da nam preostane dovolj časa v temeljito pretresavanje rezolucij.

Cerkvene zadeve.

Birma pri Sv. Marku niže Ptuja.

Nepozabljiv nam ostane dan, ko so mil. knezoškof Mihael tukaj spet delili zakrament sv. birme. Že v nedeljo, dne 29. avgusta popoldne je bila Markovska vas lepo okinčana; cerkev, župnišče in šola so bile zares v praznični obleki. Okoli 3. ure je jahalo 33 banderašev mil. nadpastirju do župniške meje nasproti. Ko so se od Sv. Marjete do tja pripeljali naš višji pastir, jih je pri slavlolu vodja banderašev, Konrad Čeh, prav spoštljivo pozdravil. Pri Sv. Marku pa je mil. knezoškofa čakala nepregledna množica vernikov, več gg. duhovnikov in

vsi šolarji z učiteljstvom. Ko mil. nadpastir stopijo z voza, jih najprej udano pozdravijo č. g. župnik, potem deček in deklica v imenu šolarjev. Nato je bilo v cerkvi izpraševanje otrok, ki so prav dobro odgovarjali.

V ponedeljek zjutraj so mil. knezoškof po sv. maši pridigovali in nas očetovsko opominjali, kaj moramo storiti, da bomo deležni božjega blagoslova. Med pridigo so v naše občno veselje imenovali našega velezaslužnega župnika, č. g. Mateja Slekoveca, svojim duhovnim svetovalcem. V koncu pridige pa so se poslovili od ptujske dekanije z besedami, s katerimi se je sv. Pavel poslavljaj od Efežanov, »da ne bodo več videli njegovega obličja«. Te besede so nas prav nemilo zadele, ter nas in sploh vse vernike cele škofije morajo vspodbujati k vedni molitvi za trdno zdravje premilega nadpastirja.

Okoli 4. uri popoldne so se mil. knezoškof odpeljali na ptujski kolodvor; spremljal jih je zopet banderij, 37 fantov na čilih konjih, nevidno pa so jih spremljale goreče molitve vseh Markovčanov: Daj Bog, da se za šest let zopet vidimo! — Ko se je banderij vrnil s Ptuja, postavil se je pred župnišče. Vodja banderija je č. g. župniku častital, da so postali kn. šk. duhovni svetovalec, in jih srčno zahvalil, da še ostanejo pri Sv. Marku.

Gospodarske stvari.

Domača zdravila za živino.

(Dalje.)

Mandeljni grenki so najbolj priprosto zdravilo driske pri teletih. Kupi jih za 10 krajcarjev, prav drobno stolči in v litru sladkega mleka prekuhaj. To se teletu naenkrat vlije v gobec in navadno je driska pri kraju, če še ne, pa se zdravilo ponovi.

Mast svinjska je dober pomoček ohraniti uprežno živino pri težkem delu rejeno. Daje se navadno v jutru, predno se napreže. Tudi je mast dobro zdravilo zoper bolenje v trebuhu in čevah ter zapiranje. V košček masti se porine nekaj česnovih strokov ali pa lavorjevih zrn, kar se da živini. Vetrovi bodo kmalu našli naravno pot in bolezen bo pojenjala.

Mast svinjska zmešana s trpentinovim oljem se priporoča kot mazilo za garje pri živini. Vsaki dan se garje s tem namažejo, tako dolgo, da zginejo. Mazilo se mora potem z milom izmivati.

Tudi je svinjska mast izvrstno mazilo za ured pri konjih. Vsaki dan se mora uredova oteklina dobro oribat s svinjsko mastjo (velja tudi gosja, ali pa neosoljeno surovo maslo) in ko je ured že mehek, se na spodnji strani predere, gnoj iztisne in zopet z mastjo maže, dokler ne zaceli.

Mleko kislo je dobro zdravilo za krvomok pri kravah, zlasti ako je s tem združeno krvavo mleko. Po dva litra se ga naj na dan daje zraven pijače, kar ovo bolezen najprej odpravi.

Mleko in milo je tudi dober pomoček zoper napenjanje živine. V litru mlačnega mleka se raztopi $\frac{1}{8}$ kile mila in bolnemu živinčetu da. Med tem naj se živinčetu leva lakotnica močno drgne s slamo, da se vetrovom pot olajša.

Pelin je dober pomoček zoper zapiranje pri živini. Bodi si zelen ali suh, naj se drobno zreže in zmeša med otrobi, zraven pa se doda nekaj soli. To velja v bolj obilni meri kot zdravilo, v manjši pa kot krepilno sredstvo za želodec pri živini.

Pesek moker se priporoča kot hladilo zoper vnetje možgan pri živini. Nabaše se ga v vrečico in obesi na čelo živini, da daje hlad od sebe. Seveda ga